

כי היא מקור הברכה

שמות פרשת ויקהל פרק לה

(א) ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם אלה הדברים אשר צוה יקוק לעשות אתם:

(ב) ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון ליקוק כל העשה בו מלאכה יומת:

קשה ימים - הקדים להם לזכרה שבת לזווי מלאכת המשכן, לומר שאינה דומה לזאת המלאכה

אור החיים הק'

אלה הדברים וגו'. צריך לדעת אומרו אלה הדברים, ובמסכת שבת (צ"ז ב) דרש מכאן רבי ט"ל מלאכות כמנין אלה ל"ו דברים ב' הדברים ג' הרי ט"ל, וזה דרך דרש, עוד צריך לדעת למה הוצרך לומר לעשות אותם ולא הספיק באומרו אשר צוה ה', ועוד כיון שלא אמר במצוה זו אלא ענין שבת איך יצדק ליאמר עליו תעשו, אכן יתבאר ע"פ דבריהם ז"ל (הוריות ח' א) שאמרו בפסוק (במדבר ט"ו כ"ב) כי תשגו וגו' שכל המודה בעבודה זרה ככופר בכל התורה, ומעתה הנה צריכין כל ישראל לתקן כל תרי"ג מצוות אשר פגמו בכלן דבר זה הוא דתוק מגדר ההשגה, אשר על כן באה מצות ה' להם שיהיו במצות שבת, ואמרו ז"ל (שמו"ר פכ"ה) שקול שבת כנגד כל התורה, וזוהי יתקנו פגמו בכל התורה, והוא מאמר משה כאן אלה הדברים אשר צוה ה' לעשות אותם פירוש לשון תיקון בזה יתקנו פגמיהם של בני ישראל ומה הם הדברים ששת ימים וגו' וביום השביעי וגו', וזוהי יתיישב מה שקשה עוד למה חזר עוד לצוות על השבת אחר שכבר צוה כמה פעמים, ועוד למה צוה עליו סמוך למצות מעשה המשכן, ולדברינו יבא על נכון כי יצו ה' על תיקון העבר כדי שיהיו מוכשרים לשכון בתוכם ובמצות שבת ששקולה ככל התורה היא תקנת עבודה זרה כאומרו (ישעי נ"ו) אשרי אנוש יעשה זאת ודרשו ז"ל (שבת קי"ח ב) כל השומר שבת כהלכתו אפילו עובד עבודה זרה כדור אנוש מוחלין לו:

ועל פי המדרש שאמרו כי אמר הקב"ה למשה הקהל קהילות ודרוש ברבים כדי שילמדו לדורות הבאים להקהל בכל שבת וכו', יתבאר הכתוב על נכון ויקהל משה וגו' ויאמר אליהם אלה הדברים פירוש הקהלת העדה ודרשת התורה צוה ה' לעשות אותם, או ירמז באומרו לעשות אותם עלי בני ישראל כי באמצעות הדברים מתכפרים כל עונותם כמאמר ר' ישמעאל שם:

ששת ימים תעשה. טעם זכרון עשיית מלאכה בימי החול, אולי שיכוין לומר שאם יהיה יום ז' קדש תעשה המלאכה הצריכה לך בששת ימים.. עוד ירמז כי לא יקומו ששת ימים במלאכתם אשר הכינם ה' לעשות אלא אם יום השביעי יהיה לכם קדש אבל אם לא ישמרו שבת לא יהיו הששת ימים כי שבת הוא נפש קיום העולם, וכמו שהקדמנו בפרשת בראשית בפירוש פסוק (ב' ב') ויכל וגו' ביום השביעי יע"ש:

תלמוד בבלי מסכת שבת דף סט עמוד ב

אמר רב הונא: היה מהלך בדרך או במדבר, ואינו יודע אימתי שבת - מונה ששה ימים ומשמר יום אחד. חייא בר רב אומר: משמר יום אחד ומונה ששה, במאי קמיפלגי? מר סבר בביתו של עולם, ומר סבר: כאדם הראשון

הקדמה לשבת הארץ

"סגולת האומה, הטוב האלוקי הטבוע בקרבה, והחיים הישרים המתאימים אל הצדק והיושר, ושקט והשלום, החן והאומץ הממולאים בהסתכלות אלוקית מקפת, כפי מה שהיא נמצאת בנושמת האומה - אין חיי החול יכולים להוציאה מן הכוח אל הפועל, חיים אלה במהותם המעשית מסתירים את ההוד החונני של הנשמה האלוקית (השוכנת באומה), ומעכבים את הזרחת-אורה הבהיר לתוך המציאות החילונית השלטת, דחיפת הגידול וההשתלמות של החיים צריכה שתצא אל הפועל על ידי נתינת רוח של הפסקה והתנערות ממהות החיים הרגילה.

היחיד מתנער מחיי החול לפרקים קרובים - בכל שבת. "באה שבת באה מנוחה". מתחלת הנפש להשתחרר מכבליה הקשים, "ביום הניח ה' לך מעצבך ומרגזך וזמן העבודה הקשה אשר עובד בך", ומבקשת היא לה אז נתיבות עליונות, חפצים רוחניים, כפי טבע מקורה, טוב להחיות לה ולומר לשמך עליון, להגיד בבקר חסדך ואמונתך בלילות, עלי עשור ועלי נבל, עלי הגיון בכנור. ביני ובין בני ישראל אות היא לעולם! יום קדוש, אשר בו תתגלה נטיית האומה - הנטייה של

החיים האלוקיים כמו שהם - ביחידיה. אות היא לאומה, שיש בסגולת נשמתה צורך ויכולת להתענג על ה', ונעם אלוקי, המתכנס לנקודה רוחנית של השמה יתירה, שרוי הלב של כל יחיד מבניה".

עין איה שבת ב פי"א יט

תניא, רבי אומר, "דברים", "הדברים", "אלה הדברים", אלה ל"ט מלאכות שנאמרו למשה בסני. המלאכות בכלל באות מתוך פרוחו של עולם, במצבן שהן עומדות, כל זמן שמלאכת ד' העליונה עדיין לא נתגלתה עלינו בכל כבודה והדרה. אור השבת בא להדיע את קדושת האחדות העליונה המופעת בעולמי עד, מראשית ועד אחרית כל, מכח זיו העליון של אל חי ברוך הוא.

למעלה מכל דברים וענינים בכלל, מנשאת אותנו קדושת האחדות האלהית הנפלאה, אשר כל לב ובשר אליה יערוג בצמאון אין קץ, "צמאה לך נפשי כמה לך בשרי". וביותר מכל תרומתנו סלה מעל הצד השטחי והמגולה שבדברים, מצד החלש המתגוון לעינים הכהות, שההכרות השקריות הנן הפועלות על דם את פעולותיהן, עד אשר יבא יום ויגלה אור האמת, "ולא יכנף עוד מוריק", ו"לא ימיה לך עוד השמש לאור יומם ולנגה הירח לא יאיר לך [...] כי ד' יהיה לך לאור עולם ושלמו ימי אבלך". וק"ו שהפרוד של הדברים, ערכם הניתק מעל הכל, שהוא מכון של כל עמל ויגיעת בשר, שהוא צריך להתעלם מאור קדושת השבת המופיעה ביקרת כבודה. רק "דברים" בסתם, ו"הדברים" בגילויים, "ואלה הדברים" במספרם ופרטיותיהם, נגאלו בתור הכנה לעליו העולם העתידי לבא, בהתרוממותן של כל ההוויות למקורן, ובאיחודם של כל הנפרדים במקור אחדותם, ע"י מעשה המשכן, שגדול יום הקמתו כיום שנבראו בו שמים וארץ. ועל כן מקושרים הם הענינים, ו"דברים", "הדברים", "אלה הדברים", אשה נאמרו במעשה המשכן, שם גנזים הם ערכיהם הפנימיים של ל"ט המלאכות שנאמרו למשה בסני. שיתעלו ע"י האשית קדושת המשכן, לאחרית יום שכולו שבת ע"י קדושת השבת בישראל לדורותם.

אורות התשובה פרק טז א

יסוד התשובה הוא חשבוננו של עולם. שרשי החשבון הם למעלה מן החשבון, כמו שהתיאוריה של ערכי המספר עומדת היא למעלה מן המספר ופרטינו. ובשביל כך עיקר התשובה העליונה היא למעלה מן החשבון המפורט, והחשבון בא מתולדתה.

ו"קופה של חשבונות" היתה דיקא למטה מירושלים, מפני שירושלים עצמה היא "משוש כל הארץ", מכון השמחה של אור התשובה העליונה, ועל זה שר אדם "מזמור שיה ליום השבת": "טוב להודות לה' ולזמר לשמך עליון, כי שמחתני ד' בפעליך, במעשי ידיך ארנן", בקשור עם "מה גדלו מעשיך ד' - מאד עמקו מחשבותיך", המתעלות מכל חשבון, כי "לתבונתו אין מספר", למעלה מהמדה האומרת: "מה רבו מעשיך ד'", שנכנסת בחשבון, שהיא מדת הארץ: "מלאה הארץ קנייניך"; אבל יסודה של התשובה במקורה נאמר עליו: "כגבה שמים על הארץ גבר חסדו על יראיו כרחק מזרח ממערב הרחיק ממנו את פשעינו. והולכת היא תדיר שפעת התשובה מלמעלה למטה - מההתעלות מכל חשבון אל יסוד ההתגלות החשבונית, ומלמטה למעלה - מתכונת החשבון עד "תאות גבעות עולם" "בטרם הרים יולדו", שנאמר בהם: "ושקל בפלס הרים וגבעות במאזנים", "כי מעולם עד עולם אתה אל תשב אנוש עד דכא ותאמר: שובו בני אדם.

שפת אמת ויקהל תרמ"ז

ויקהל משה כו' אלה הדברים כו'. ופ' מו"ז ז"ל כי קודם החטא סידר הכתוב מלאכת המשכן קודם מצות השבת שהיו ימי המעשה הכנה לשבת ואח"כ הוצרך להקדים השבת שבכח השבת יוכלו לתקן המעשה. ואפשר שזה עצמו הרמז שאמרו חז"ל כי מרע"ה צוה לעשות כלים ואח"כ משכן ובצאלאל אמר שמקדם יש לעשות המשכן. כי המשכן הוא הכלל והכלים הם פרטים. ומסתמא בכללות בא הכח מלמעלה לעורר התחתונים. ובפרטות כל אחד מעורר כח המיוחד אליו ואח"כ נעשה מזה כלל. ומדריגת מרע"ה היא כמו קודם החטא שהקדימו נעשה לנשמע לכן כלים ואח"כ משכן. ומדריגת בני ישראל ה' משכן ואח"כ כלים כנ"ל

מדרש תנחומא פרשת כי תשא ג'

וכן משה למד תורה לישראל והדריכן למצות ונתן להם סדרי תורה ופרשיות שקוראים בהם בכל שבת ובכל חדש וחדש ובכל מועד והם מזכירים אותו בכל פרשה ופרשה, ובפרשת שקלים אמר משה לפני הקב"ה רבש"ע משאני מת אין אני נזכר, א"ל הקב"ה חייך כשם שאתה עומד עכשיו ונותן להם פרשת שקלים ואתה חוקף את ראשן כך בכל שנה ושנה שקוראין אותה לפני כאלו את עומד שם באותה שנת חוקף את ראשן, מניין ממה שקראו בענין וידבר ה' אל משה לאמר כי תשא את ראש שא את ראש לא נאמר אלא כי תשא

אוהבי ד' המחכים לבנין אריאל, ביום השבת שישו ושמוחו!